

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Факультет журналістики, реклами та видавничої справи
Кафедра журналістики, реклами та медіакомунікацій
ОПП/ОНП Журналістика

Силабус курсу вибіркової дисципліни
«ТУРИСТИЧНА ЖУРНАЛІСТИКА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ»

Обсяг	Загальна кількість: кредитів 3; годин – 90; змістовних модулів – 3
Семестр, Рік	3 / 1
Дні, Час, Місце	за розкладом занять
Викладач (і)	Задорожня Аліна Григорівна: к. політ. н.
Контактний телефон	+38(098)9101968
E-mail:	alizador@onu.edu.ua
Робоче місце	факультет журналістики, реклами та видавничої справи
Консультації	Очні консультації: 1 год., четвер, 10:00-11:00 Онлайн-консультації: ZOOM – четвер 10:00-11:00 (запрошення надсилається в групу Telegram)

Комунікація

Спілкування в аудиторії чи Zoom за розкладом. У позааудиторний час студенти зможуть поставити питання під час консультації. Інші види комунікації: очна та онлайн Zoom-консультації за розкладом.

E-mail: alizador@onu.edu.ua,

Телефон: +38(098)9101968,

Аудиторія: за розкладом.

Анотація курсу (місце дисципліни в програмі навчання; мета курсу; тематика).

Дисципліна вільного вибору «Туристична журналістика в умовах воєнного стану» стане у нагоді майбутнім журналістам. Основна цінність курсу полягає у тому, щоб здобувачі ознайомилися із сучасними тенденціями розвитку мілітарного туризму, дізналися про організацію подорожей під час воєнного стану та мали уявлення про створення журналістських матеріалів про війну та її учасників. При викладанні дисципліни активно застосовуються ситуаційні завдання, кейси, тренінгові вправи, ділові ігри, презентації тощо. Вивчення цієї дисципліни дає можливість студенту опанувати широкий спектр практичних рішень, що застосовуються при плануванні та реалізації ефективної рекламної та PR-кампанії підприємствами чи організаціями, що діють у туристичній галузі.

Предметом вивчення вибіркової дисципліни (ВД) «Туристична журналістика в умовах воєнного стану» є створення журналістських матеріалів про героїв, свідків війни, про місця боїв та історичних битв з метою популяризації воєнного туризму.

Пререквізити курсу: дисципліна «Туристична журналістика в умовах воєнного стану» є логічним продовженням професійної підготовки здобувачів вищої освіти, які мають ґрунтовні знання та навички, отриманні після прослуховування курсу «Журналістська майстерність».

Мета навчальної дисципліни полягає в ознайомленні здобувачів освіти з мілітарним туризмом як сферою інноваційного напрямку екстремального та пізнавального туризму та в отриманні навичок підготовки майбутнім журналістом матеріалів на дану тему.

Завдання дисципліни:

- ознайомлення з основними термінами мілітарного тревелу;
- розуміти типологію мілітарного туризму;
- опанувати специфіку організації та обмеження (не)безпечних подорожей;
- знати способи збору та подачі інформації;
- вивчати тематичне різномаяття матеріалів;
- знати класифікацію військових пам'яток;
- вміти виявляти проблем розвитку воєнного туризму;
- ознайомитися з вимогами до мілітарі-турів;
- окреслити труднощі, які виникають під час підготовки матеріалів;
- розуміти основи написання матеріалів про трагічні події;
- з'ясувати з ким та як правильно спілкуватися.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

загальних (ЗК):

ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні

спеціальних (СК):

СК09. Здатність оцінювати, планувати та реалізовувати рекламну діяльність.

СК10. Здатність оцінювати, планувати та реалізовувати діяльність у сфері зв'язків з громадськістю.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПР 02. Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції.

ПР 04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.

ПР10. Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень.

ПР21. Оцінювати, планувати, здійснювати рекламну діяльність.

ПР22. Оцінювати, планувати, здійснювати діяльність у сфері зв'язків з громадськістю.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- ✓ сучасними тенденціями розвитку мілітарного туризму;
- ✓ організацію подорожей під час воєнного стану;
- ✓ особливості створення журналістських матеріалів про війну та її учасників;
- ✓ заборони та обмеження організації (не)безпечних подорожей;
- ✓ типологію мілітарного туризму;
- ✓ класифікацію військових пам'яток;

вміти:

- ✓ збирати та подавати інформацію місць колишніх воєнних дій;
- ✓ виявляти проблем розвитку воєнного туризму;
- ✓ намагатися долати труднощі, що виникають під час підготовки матеріалів;
- ✓ подавати матеріали про трагічні події;
- ✓ спілкуватися з постраждалими від воєнних дій, учасниками боїв.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекційних (8 год.), практичних занять (28 год.), організації самостійної роботи студентів (54 год.).

Основна підготовка студентів здійснюється на практичних заняттях, але у значній мірі покладається на самостійне вивчення предмета студентами денної форми навчання протягом семестру. Під час викладання дисципліни використовуються методи навчання: словесні (лекція, пояснення); наочні (демонстрація PowerPoint); практичні (практичні роботи); робота з підручником (під керівництвом викладача, самостійна робота студентів), проєктна діяльність та кейс-стаді.

Перелік тем (загальні блоки)

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Теоретико-методологічні особливості мілітарного туризму (hard hitting)

Поняття, завдання та функції мілітарного туризму.

Класифікація військових та історичних пам'яток.

Методики розробки «шляхів пам'яті».

2. Мілітарний туризм як інноваційний напрямок екстремально-пізнавального туризму

Особливості організації турів під час воєнного стану.

Світовий досвід розвитку мілітарі-туризму.

Стан розвитку військового туризму в Україні.

3. Туристична журналістика в екстремальних умовах

Вплив масмедіа на розвиток військово-історичних маршрутів.

Актуальний контекст журналістських матеріалів про війну.

Збір інформації для ЗМІ про туризм воєнного часу.

Рекомендована література

Основна

1. Військовий туризм в Україні: детальний посібник для іноземців. *Visitukraine.today*.

URL: https://visitukraine.today/uk/blog/4486/military-tourism-in-ukraine-a-detailed-guide-for-foreigners?srsId=AfmBOoo_h-uUZNcE2x8atH6mAQZBtpNLdEBthcMF9IIFkz1AjUBQGfEX#yakix-pravil-potribno-dotrimuvatis-podorozuyuci-v-ukrainu (дата звернення: 31.03.2025)

2. Концепція відвідування місць пам'яті російсько-української війни. *Інформаційне агентство «Укрінформ» від 14 вересня 2022*. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/3569613-koncepcia-vidviduvanna-misc-pamati-rosijskoukrainskoi-vijni.html> (дата звернення: 12.10.2024)

3. Коцан Ксенія. Українські гіді пропонують туристичні екскурсії містами, які постраждали від війни. У мережі ідею розкритикували. *Журнал великого міста «БЖ» від 16 серпня 2022*. URL: <https://bzh.life/ua/mesta-i-veshi/visit-ukraine-ekskursiyi-bucha-irpin/> (дата звернення: 12.11.2024)

4. Міста України, які повністю зруйнувала російська армія Міста України, які повністю зруйнувала російська армія. *Сервісний портал «Visit Ukraine.today» від 19 травня 2023*. URL: <https://visitukraine.today/uk/blog/1874/ukrainian-cities-completely-destroyed-by-the-russian-army> (дата звернення: 19.05.2024).

5. Проєкт Концепції меморіалізації пам'ятних місць російсько — української війни Київщини до 2026 року. Засідання Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики ВРУ від 4 жовтня 2023 року. URL:

<https://kompkd.rada.gov.ua/uploads/documents/34717.pdf> (дата звернення: 19.05.2024).

Додаткова

6. Винниченко І.І. Рудніченко Ю. А. Воєнний туризм в Україні: умови та перспективи розвитку. *Географія та туризм*. 2016. Вип. 35. С. 71-79. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/vynnychenko2.htm. (дата звернення: 31.03.2025)
7. Гичко Марта. «Питання болюче»: у Раді назвали населені пункти, які Україна може не відбудувати. *Інформаційне агентство «Уніан» від 12 жовтня* 2023. URL: <https://www.unian.ua/society/pitannya-bolyuche-u-radi-nazvali-naseleni-punkti-ya-ki-ukrajina-mozhe-ne-vidbuduvati-12422580.html> (дата звернення: 12.10.2025)
8. Журналістика і війна. *Європейська медійна спілка (ЄМС) European Media Union (EMU)*. URL: <http://mediaunion.eu/ua/journalism-and-war> (дата звернення: 03.01.2025).
9. Задорожня А.Г. Андрейчук В.В. Війна росії проти України (2022-2023): що про курортну Одесу писали інтернет-ЗМІ. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. Том 34 (73), № 2. 2023. с. 129-135.
10. Задорожня А.Г. Маршрути пам'яті: реалії та перспективи внутрішнього туризму України в об'єктиві ЗМІ. *Діалог: медіастудії*. Одеса 2023. Вип.29. с.45-56.
11. Задорожня А.Г. Тревел-журналістика в Одесі під час російсько-української війни: патріотичне виховання чи терапія. *Діалог: медіастудії*. Одеса 2022. Вип.28. с. 68-78.
12. Заячківська Г.А., Сікула А. О. Військовий туризм як один з перспективних напрямків післявоєнного розвитку туризму в Україні. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні напрями розвитку економіки, підприємництва, технологій та їх правового забезпечення» (м. Львів, 1-2 червня 2022 р.). Львів: Видавництво ЛТЕУ. 2022. 528 с. С. 267-269. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/zayachkovskab.htm.
13. ЗМІ в умовах воєнного стану. Рекомендації Комісії з журналістської етики щодо інформації, яку не можна розголошувати. *Інтернет-видання «Детектор медіа»*. URL: <https://detector.media/infospace/article/197627/2022-03-17-zmi-v-umovakh-voien-nogo-stanu-rekomendatsii-komisii-z-zhurnalistskoi-etyky-shchodo-informatsii-yak-u-ne-mozhna-rozgholoshuvaty> (дата звернення: 27.01.2025).
14. Кириченко Сергій. Подорожі та війна: якою буде туристична галузь після перемоги. Як війна вплинула на туристичну галузь і від чого залежатимуть темпи її відновлення? *Інтернет-видання «Українська правда (Економічна правда)»* від 21 липня 2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/07/21/689436> (дата звернення: 21.02.2025).

15. КМДА пояснила правила зйомок в лікарнях в умовах воєнного стану. *Інтернет-видання «Детектор медіа»*. URL: <https://detector.media/infospace/article/201237/2022-07-22-kmda-poyasnyla-pravy-la-zyomok-v-likarnyakh-v-umovakh-voiennoho-stanu> (дата звернення: 01.11.2024).
16. Кушнар'ов В., Поліщук О. Мілітарі-туризм як інноваційний напрямок екстремального та пізнавально-розважального туризму // Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Туризм 2018. Вип. 1. С. 107-118 URL: https://tourlib.net/statti_ukr/kushnariov.htm.
17. Малкумтар К. Гончарова К. Повстати з руїн. Які країни після війни стали популярними для туристів URL: https://tourlib.net/statti_ukr/madzhumdar.htm
Лукашова Соня. Одеса воєнна. Екскурсія містом, в яке все частіше летять російські ракети. *Інтернет-видання «Українська правда»*. 2 травня 2022. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/05/2/7343387/> (дата звернення: 03.05.2024).
18. Максименко Олена. Екскурсія містом-привидом. Як звільнений Херсон виживає під обстрілами. *Інтернет-видання / газета «Новинарня» від 14 грудня 2022*. URL: <https://novynarnia.com/2022/12/14/ekskursiya-xerson/> (дата звернення: 14.12.2024)
19. МКІП закликає не поширювати інформацію про переміщення та захист музейних цінностей під час війни. *Інтернет-видання «Детектор медіа»*. URL: <https://detector.media/infospace/article/197630/2022-03-18-mkip-zaklykaie-ne-poshyruvaty-informatsiyu-pro-peremishchennya-ta-zakhyst-muzeynykh-tsinnostey-pid-chas-viyny> (дата звернення: 01.11.2024).
20. Наказ головнокомандувача Збройних сил України «Про організацію взаємодії між Збройними силами України, іншими складовими сил оборони та представниками засобів масової інформації на час дії правового режиму воєнного стану» від 3 березня 2022 року. *Офіційний сайт Міністерства оборони України*. URL: https://www.mil.gov.ua/content/mou_orders/nakaz_73_zi_zminamu.pdf (дата звернення: 01.05.2024).
21. Правила для журналістів щодо поведінки з військовими. *Інституту масової інформації* від 26 лютого 2022. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/pravy-la-dlya-zhurnalistiv-shhodo-povedinky-z-vijskovymy-i44056> (дата звернення: 26.02.2022).
20. Подорожі під час війни: яких правил безпеки варто дотримуватись. *Державне агентство розвитку туризму (ДАРТ)* від 07 липня 2022. URL: <https://www.tourism.gov.ua/blog/podorozhi-pid-chas-viyni-yakih-pravil-bezpeki-varto-dotrimuvatis> (дата звернення: 07.07.2022).
22. Чайка Ольга. «Закінчиться війна — буде світліше». Як живе Одеса у воєнний час. *Інтернет-видання «Фокус»*. 27 березня 2022 URL: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/510562-kak-zhivet-odessa-v-voennoe-vremya> (дата звернення: 27.03.2022).

23. Шимкевич К. Чорний (воєнний) туризм у Боснії і Герцеговині. URL: <https://mil.in.ua/uk/blogs/chornyj-voyennyj-turyzm-u-bosniyi-i-gertsegovyni/>
24. Шиканова Анна. Що категорично не можна публікувати в соцмережах під час тривоги або авіаудару, а також після них. *Інформагенція «РБК-Україна»*. 12 березня 2022. URL: <https://www.rbc.ua/ukr/news/atb-svernula-deyatelnost-vremenno-okkupirovannyh-1647099713.html> (дата звернення: 12.03.2022).
25. Шиян Орися. Не забувати і не травмувати. Як змінюється туризм в Україні та створюють маршрути пам'яті війни. *Інтернет-видання «Захід.нет» від 6 вересня 2023*. URL: https://zaxid.net/statti_tag50974/туризм (дата звернення: 06.09.2023)
26. Які обмеження та особливості роботи медіа діють в Україні під час великої війни. *Інтернет-видання «Детектор медіа»*. URL: <https://detector.media/infospace/article/203615/2022-10-11-yaki-obmezhennya-ta-osoblyvosti-roboty-media-diyut-v-ukraini-pid-chas-velykoi-viyny> (дата звернення: 01.11.2022).
27. Llobera Marcos. Memory at your feet: Modeling the agency of past trails. *Journal of Archaeological Science: Reports*. Volume 29, February 2020, URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S2352409X19306315> (accessed: 12.11.2024)
28. Nagorna L., Concept «place of memory» in the system of memory studies. *Regional history of Ukraine*. K. Institute of History of Ukraine, National Academy of Sciences of Ukraine, 2014. Issue 8. 55-74 pp. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/237600268.pdf> (accessed: 12.11.2024)
29. Nosova Hanna. Memory versus history by P. Nora. Why and how? (History of philosophy). *Multiversum. Philosophical almanac*. Vol. 2 No. 2 (2020). URL: <https://multiversum.com.ua/index.php/journal/article/view/399> (accessed: 23.12.2024)

Електронні інформаційні ресурси

1. Про медіа : Закон України від 13.12.2022 № 2849-IX (редакція від 07.02.2023). *База даних «Законодавство України»*. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text> (дата звернення: 07.02.2025).
2. Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації World Tourism Organization. URL: <https://www.unwto.org/> (дата звернення: 07.02.2025).

ОЦІНЮВАННЯ

Поточний та періодичний контроль			Сума балів
Змістовий модуль №1	Змістовий модуль №2	Змістовий модуль №3	
30	35	35	100

Підсумковий контроль за дисципліною – залік.

Залік складає студент, який виконав усі обов'язкові види робіт, які передбачаються навчальною програмою дисципліни та під час опанування дисципліни набрав 35 і більше балів. Для студентів, які набрали впродовж семестру сумарно меншу кількість балів, ніж мінімум для заліку (60), допускається написання реферату за темами лекційних, практичних занять чи самостійної роботи, за які отримана незадовільна оцінка, або перескладання МК, за яку отримана незадовільна оцінка.

Самостійна робота студентів

Робота студентів складається з самостійного вивчення з певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого вивчення. Самостійна робота (СР) контролюється у вигляді контрольних робіт, колоквиумів і звітів. Питання з тем, що відведені на самостійне вивчення включені до контрольних заходів. Увесь обсяг СР містить завдання які вимагають від студента систематичну самостійну роботу.

ПОЛІТИКА КУРСУ

- Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів).
- Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- Політика щодо академічної доброчесності: списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу.
- Контрольні роботи проводяться за технологіями тестування або надання розгорнутої відповіді на питання, або поєднання декількох видів контролю.